

Vanhusneuvoston lausunto Keusoten hyvinvointistrategiaan 2026–2030

Keusoten hyvinvointialuestrategian yleiset lähtökohdat visio, strategiset tavoitteet ja arvot vaikuttavat olevan hyvät ja antavan lähtökohdan tavoitteelliselle toiminnalle. Niissä on huomioitu asukkaiden hyvinvointiin vaikuttavat yleiset lähtökohdat. ”Hyvinvointia yhteistyöllä”- merkitys saa lisää sisältöä, kun yhteistyöhön otetaan kiinteästi mukaan mm. ikäihmisten järjestöt, jotka toiminnallaan tukevat näihin ikäluokkiin kuuluvien henkilöiden yksinäisyyden torjumista, toimintakyvyn säilymistä ja elinvoimaisuutta.

Koska kysymyksessä on ns. palvelujen järjestämisen yleiset periaatteet, strategisten tavoitteiden konkreettisen toteuttamisen keinot ja toiminta eivät ole vielä näkyvissä. Siksi on vaikea arvioida, ovatko kirjatut tavoitteet toteutettavissa ja millä toimenpiteillä tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Toimenpide-ehdotukset strategian toteuttamiseksi on hyvä saada käsittelyyn ja vanhusneuvoston arvioitavaksi.

Tarkastelunäkökulma strategian tavoitteisiin ja painopisteisiin on vanhusneuvoston jäsenen ja ikääntyvien näkökulma.

Keskeiset huomiot ja ehdotukset

1. Ikääntyneet huomioitava paremmin

- Strategian painopisteissä mainitaan lapset ja nuoret, mutta ikääntyneet puuttuvat, vaikka heidän määränsä kasvaa merkittävästi.

2. Hoidon jatkuvuus ja omalääkärimalli

- Omalääkärimallin ja omatiimimallin kehittäminen nähtiin erittäin tärkeänä.

3. Vanhuspalvelulain toteutuminen

- Ehdotus lisäykseksi: ”Varmistamme, että vanhuspalvelulaki toteutuu ja vanhus pääsee hoitopaikkaan, kun on todettu, ettei hän enää pärjää kotona.”

4. Palvelujen riittävyys ja asumismuodot

- Ympäri vuorokautisen hoidon paikkoja on liian vähän ja niitä tulee lisätä.
- Yhteisölliseen asumiseen ei tule sijoittaa liian huonokuntoisia ikäihmisiä.
- Kotipalvelujen saatavuus ja omaishoidon tuki on riittämätöntä ja nykyisellä tavalla organisoituna haavoittuvaa.

5. Digipalvelut

- Tarve kehittää ikäihmisille soveltuvia digiratkaisuja ja yhdistää digi- ja kasvokkaispalvelut.
- Huomioitava ikääntyneiden heikentyvät kyvyt ja laitteiden puute.
- Riskienhallinta: varautuminen häiriötilanteisiin ja manuaaliset toimintamallit.

6. Monikielisyys

- Huolehdimme monikielisten palveluista ja varaudumme niihin henkilöstösuunnitelmissa ja älylaitehankinnoissa.

7. Vaikuttavat ja saavutettavat palvelut

- Huolehdimme palvelujen esteettömyydestä ja erityisryhmien tarpeista, jotta palvelut ovat aidosti saavutettavia.

8. Omalääkärikokeilun pilotointi

- Omalääkärikokeilun pilotointi on hyvä kehittämistoimi. 65 + -kokeilulle tulee saada riittävästi palvelutarjoajia koko Keusoten alueelle.

9. Tiedolla johtaminen

- Tiedolla johtaminen on hyvä periaate. Tietoperustojen tulee olla monipuolisia ja laajasti hyödynnettäviä. Ruohonjuuritasolla eli lähellä kansalaisia toimivia toimivien järjestöjen ja yhdistysten arkielämän tietoja tulee kerätä ja käyttää laajojen kvantitatiivisten (monimuuttujamenetelmien) tietoaaineistojen ohella. Sosiaalityön aihepiiriin kuuluvia samoin kuin ikäihmisiä koskevia tietoja tulee vahvistaa nykyisestä.

10. Ostopalvelut

- Ostopalvelujen käytön vähentäminen voi olla nykyisessä taloustilanteessa ymmärrettävää, joskin sote-järjestöt, yhteiskunnalliset yritykset, kokemusasiantuntijat ja vertaistoimijat voisivat tarjota kasvaviin palvelutarpeisiin

tarvittavia ja monipuolista osaamista ja helpottaa siten myös hyvinvointialueen laajenevien palveluiden toteuttamista.

11. Seuranta ja arviointi

- Strategian sekä sen aikaansaamien muutosten, tulosten ja vaikutusten laaja-alainen seuranta ja arviointi on tärkeää, joskin pitkäjänteisellä haasteellista koska toimintaympäristö muuttuu nopeasti. Muutospäivityksistä tulee olla tietoa riittävän varhaisessa vaiheessa, jotta vaikuttajatoimielimet ehtivät huolella työstää omia kantojaan ja lausuntojaan.

Vanhusneuvoston puheenjohtaja

Liljan-Kukka Runolinna
liljankukka.runolinna@gmail.com